

SCHRIFTELIJKE VRAAG

nr. 483
van **CAROLINE GENNEZ**
datum: 7 januari 2021

aan **LYDIA PEETERS**
VLAAMS MINISTER VAN MOBILITEIT EN OPENBARE WERKEN

Oosterweelwerken Antwerpen - Schadevergoeding bij vergunningsbetwistingen

Volgens De Tijd heeft Lantis net voor Kerstmis verschillende contracten voor de bouw van Oosterweel toegewezen. Nog steeds volgens deze krant werd er ondertussen voor 4 miljard euro werken gegund aan aannemers terwijl er momenteel nog geen zekerheid is over de omgevingsvergunning. De beroepstermijn om de omgevingsvergunning te laten schorsen en/of vernietigen loopt nog tot halverwege januari 2021. Een beroep bij de Raad voor Vergunningsbetwistingen is dus nog steeds mogelijk.

Lantis heeft al die werken met andere woorden vergund zonder kennis van de ingediende beroepen en hun slaagkansen. In het geval de omgevingsvergunning geschorst en/of vernietigd wordt, hebben de aannemers recht op een schadevergoeding. Die bedraagt normaal 10 procent van het gegunde bedrag of potentieel 400 miljoen euro. De Vlaamse belastingbetaler loopt momenteel dus een groot risico.

Het gunnen van een dergelijk omvangrijk pakket werken zonder zekerheid met betrekking tot de omgevingsvergunning houdt potentieel risico's in.

1. Welke contracten werden er ondertussen gegund door Lantis en voor welk bedrag?
2. Werden er in de gegunde contracten contractuele bepalingen opgenomen om de schadevergoeding te bepalen en/of te beperken in het geval van problemen met de omgevingsvergunning? Zo ja, welke?
3. Hoeveel schadevergoeding zal er (maximaal) in het totaal aan de aannemers betaald moeten worden in het geval de omgevingsvergunning tijdelijk geschorst wordt ?
4. Hoeveel schadevergoeding zal er in het totaal aan de aannemers betaald moeten worden in het geval de omgevingsvergunning uiteindelijk vernietigd wordt?

ANTWOORD

op vraag nr. 483 van 7 januari 2021

van **CAROLINE GENNEZ**

1. Volgende contracten werden door Lantis gegund, met telkens vermelding van het bedrag:

- Infrastructuurwerken Linkeroever (LO): EUR 385.635.885,17 (excl. btw);
- Scheldetunnel-Bouwdok (STBD): EUR 570.500.000 (excl. btw);
- Verkeers- en tunneltechnische installaties (VTTI): EUR 429.861.985 (excl. btw);
- Infrastructuurwerken Rechteroever – Perceel 3a (RO -3a):

- o Oosterweelknoop (OWK):

Het percentage aan algemene kosten en winst (het zgn. AKW-percentage) ligt vast (13,60%). De prijs wordt begroot tijdens een voorafgaande studiefase en zal de vorm aannemen van een zgn. streefkost (target cost).

Bij een streefkostcontract stellen opdrachtgever en opdrachtnemer zich als gemeenschappelijk doel om de werken te realiseren tegen een vooraf bepaalde streefkost. Lopende de werken betaalt de opdrachtgever de opdrachtnemer alle uitgaven die de opdrachtnemer voor de uitvoering van de werken maakt, terug aan werkelijke kostprijs, vermeerderd met een overeengekomen opslag (fee). Aan het einde van de werken wordt het werkelijk (terug)betaalde bedrag vergeleken met de vooropgestelde streefkost. Als blijkt dat partijen erin geslaagd zijn om de werken te realiseren tegen een lager bedrag dan de vooropgestelde streefkost, verdelen ze het bespaarde bedrag aan de hand van een vooraf overeengekomen verdeelsleutel. Als blijkt dat de streefkost werd overschreden, delen ze de meerkost eveneens conform de afgesproken verdeelsleutel (pain and gain share), met dien verstande dat het aandeel van de opdrachtgever in de meerkost contractueel geplafonneerd is.

- o Royerssluis (ROS): EUR 288.000.000 (excl. btw).

De werken van dit onderdeel vallen niet onder de Oosterweel-omgevingsvergunning.

- Infrastructuurwerken Rechteroever – Perceel 3b (RO – 3b): Het AKW-percentage ligt vast (13,60%). De prijs wordt begroot tijdens een voorafgaande studiefase en zal de vorm aannemen van een streefkost (zie hoger).

2.

- LO: Ja, maar deze zijn niet langer relevant omdat de beroepstermijnen intussen zijn verstreken en de ingestelde beroepen niet tot een schorsing of vernietiging hebben geleid.
- STBD: Ja, het aannemingscontract – dat onderworpen is aan de algemene uitvoeringsregels voor overheidsopdrachten – voorziet dergelijke contractuele bepalingen. Met name bestaat de opdracht uit verschillende delen, waarbij de uitvoering van de eigenlijke bouwwerken voorwaardelijk is. Aan deze delen kan de aannemer geen rechten ontlenen tot op het ogenblik dat Lantis de hiertoe vereiste aanvangsbevelen tot uitvoering van de respectieve delen zal hebben verstrekt. Procedures tegen de omgevingsvergunning of hieraan gelieerde besluiten kunnen voor Lantis dus een reden zijn om het aanvangsbevel niet te verstrekken. Indien Lantis het aanvangsbevel voor de uitvoering van de eigenlijke bouwwerken niet heeft verstrekt uiterlijk 24 maanden na de geplande aanvangsdatum (de aanvangsdatum is gepland tussen de 13 en 18 maanden na de eerste deelopdracht), om redenen die niet aan de aannemer toerekenbaar zijn, zal Lantis geacht worden te verzaken aan de verdere uitvoering van de opdracht, en zal de aannemer recht hebben op een forfaitaire vergoeding van 15.000.000 euro (excl. btw);
- VTTI: Ja, het aannemingscontract – dat onderworpen is aan de algemene uitvoeringsregels voor overheidsopdrachten – voorziet gelijkaardige contractuele bepalingen als het aannemingscontract STBD, met dien verstande dat de forfaitaire vergoeding 5.300.000 euro (excl. btw) bedraagt.
- RO – 3a
 - o OWK

Ja, het NEC-4 ontwerpcontract voorziet dergelijke contractuele bepalingen. Met name beschikt Lantis over de mogelijkheid om op elk ogenblik tijdens de voorafgaande studiefase, waarvan de voorziene duur 24 maanden bedraagt en die door Lantis eenzijdig kan worden verlengd, om eender welke reden ervoor te opteren om niet tot de uitvoering van de werken over te gaan. Procedures tegen de omgevingsvergunning of hieraan gelieerde besluiten kunnen voor Lantis dus een reden zijn om zulke beslissing te nemen. De eigenlijke werken, die het gros van de opdrachtwaarde vertegenwoordigen, zijn aldus nog voorwaardelijk.

Als Lantis beslist om de werken niet uit te voeren, moet ze volgens het ontwerpcontract een forfaitaire verbrekingsvergoeding betalen. Die loopt op naarmate de beslissing later in de studiefase wordt genomen, omdat de voorbereidingskosten van de aannemer eveneens stelselmatig zullen oplopen:

Periode waarin Lantis de beslissing neemt	Forfaitaire verbrekingsvergoeding
Tot 6 maanden na aanvangsdatum	Nihil

Tussen 6 en 12 maanden na aanvangsdatum	EUR 10 miljoen
Tussen 12 en 18 maanden na aanvangsdatum	EUR 20 miljoen
Tussen 18 en 24 maanden na aanvangsdatum	EUR 30 miljoen
Later dan 24 maanden na aanvangsdatum	10% van de begrote prijs, met een maximum van EUR 40 miljoen

De aanvangsdatum werd nog niet bepaald.

- o ROS: De werken van dit onderdeel vallen niet onder de Oosterweel-omgevingsvergunning.
- RO – 3b: Het NEC4-standaardcontract op basis waarvan Lantis beoogt te contracteren, voorziet dergelijke contractuele bepalingen. Ook in dit project zullen de eigenlijke werken worden voorafgegaan door een studiefase. Volgens het NEC4-standaardcontract kan Lantis aan het einde van deze studiefase vrij beslissen om niet tot de uitvoering van de werken over te gaan. Ook hier geldt dat procedures tegen de omgevingsvergunning of hieraan gelieerde besluiten een reden kunnen zijn om te beslissen de eigenlijke werken niet uit te voeren, en dat de eigenlijke werken aldus nog voorwaardelijk zijn. Er zou een bedrag van maximaal EUR 9,5 miljoen aan schadevergoeding verschuldigd zijn.

3.

- LO: Niet van toepassing.
- STBD: Indien Lantis beslist geen aanvangsbevel te geven voor de uitvoering van de eigenlijke bouwwerken binnen 24 maanden na de geplande aanvangsdatum, is de forfaitaire vergoeding zoals vermeld in het antwoord op vraag 2 van toepassing.
- VTTI: Idem als voor STBD.
- RO – 3a
 - o OWK: Indien Lantis beslist om de eigenlijke werken niet uit te voeren, is de forfaitaire vergoedingsregeling zoals vermeld in het antwoord op vraag 2 van toepassing.
 - o ROS: De werken van dit onderdeel vallen niet onder de Oosterweel-omgevingsvergunning.

- RO - 3b:.. Indien Lantis beslist om de eigenlijke werken niet uit te voeren, is de forfaitaire vergoedingsregeling zoals vermeld in het antwoord op vraag 2 van toepassing

4.

- LO: Niet van toepassing.
- STBD: Indien Lantis beslist geen aanvangsbevel te geven voor de uitvoering van de eigenlijke bouwwerken binnen 24 maanden na de geplande aanvangsdatum, is de forfaitaire vergoeding zoals vermeld in het antwoord op vraag 2 van toepassing.
- VTTI: Idem als voor STBD.
- RO – 3a:
 - o OWK: Indien Lantis definitief beslist om de eigenlijke werken niet uit te voeren, is de forfaitaire vergoedingsregeling zoals vermeld in het antwoord op vraag 2 van toepassing.
 - o ROS: De werken van dit onderdeel vallen niet onder de Oosterweel-omgevingsvergunning.
- RO – 3b: Indien Lantis beslist om de eigenlijke werken niet uit te voeren, is de forfaitaire vergoedingsregeling zoals vermeld in het antwoord op vraag 2 van toepassing.